

ONEERLIJKE HANDELSPRAKTIJKEN EN BEDINGEN
IN CONTRACTEN TUSSEN ONDERNEMINGEN

ONEERLIJKE
HANDELSPRAKTIJKEN EN
BEDINGEN IN CONTRACTEN
TUSSEN ONDERNEMINGEN

Sofie DE POURCQ

Bijwerking: Rechtspraak en doctrine zijn bijgewerkt tot 30 juni 2018.

Oneerlijke handelspraktijken en bedingen in contracten tussen ondernemingen
Sofie De Pourcq

© 2018 Intersentia
Antwerpen – Cambridge
www.intersentia.be

Omslagontwerp: © Danny Juchtmans

ISBN 978-94-000-1007-9
D/2018/7849/109
NUR 827

Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van de uitgever.

Ondanks alle aan de samenstelling van de tekst bestede zorg, kunnen noch de auteurs noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit enige fout die in deze uitgave zou kunnen voorkomen.

VOORWOORD

Dit boek is de commerciële versie van het doctoraat dat Sofie DE POURCQ op 13 september 2018 met glans verdedigde. Dit boek en dit doctoraat, dat ook begeleid werd door co-promotor Bert KEIRSBILCK, is de mooie bekroning van haar mandaat als assistent aan de KU Leuven Kulak en het resultaat van doorzetting, inzet en intelligente inspanning.

Dit boek behandelt het uitdagende onderwerp van de oneerlijke handelspraktijken in de B2B-sector. Het zoekt een oplossing voor oneerlijke praktijken en oneerlijke bedingen tussen ondernemingen die elkaars contractpartner zijn en vaak afhankelijk zijn van elkaar als leverancier of als distributeur. Dit boeiende, maar uitdagende onderwerp blijft ook vandaag actueel én controversieel.

Het actuele karakter blijkt uit de talrijke wetgevende en zelfregulerende initiatieven die momenteel zowel op Europees niveau als in een aantal lidstaten ter tafel liggen. Dat er een ingrijpen nodig is, blijkt meer en meer een consensus weg te dragen. Hoe en in welke mate er nood is aan een dergelijk ingrijpen is echter veel controversiëler. Ingrijpen in de contractuele verhouding zou immers botsen met fundamentele principes als partijautonomie, contractvrijheid en de vrijheid van handel. “*Qui dit contractuel, dit juste*” was lange tijd het uitgangspunt van ons contractenrecht. In de verhouding tussen ondernemingen en consumenten wordt ondertussen al een aantal decennia aanvaard dat dit een fictie is en dat contractvrijheid vaak niet volstaat om evenwichtige contracten te verzekeren. In de verhouding tussen ondernemingen en consumenten werden dan ook verschillende technieken geïntroduceerd (zoals de controle van oneerlijke bedingen) die toelaten in te grijpen in deze contractuele verhouding. In de verhouding tussen ondernemingen is dit een tendens die nog maar recent ingang vindt.

Niet alleen de mate waarin ingrijpen te verantwoorden valt, blijft controversieel, ook over de manier waarop dit idealiter gebeurt, bestaat er geen consensus. De potentiële oplossingen voor deze oneerlijke praktijken en clausules in de verhouding tussen ondernemingen zijn immers erg uiteenlopend. Deze oplossingen gaan van de controle van oneerlijke handelspraktijken, over de bescherming door het mededingingsrecht, tot de controle via het contractenrecht en meer specifiek de controle via oneerlijke bedingen. Er wordt zowel voor gepleit om het consumentenrecht te kopiëren als om een specifieke oplossing te creëren voor praktijken tussen ondernemingen. Zowel ‘*hard law*’-oplossingen met privaat- en/of publiekrechtelijke handhaving als zelfregulering zijn mogelijk ... Dit illustreert meteen de complexiteit van het onderwerp, dat inzicht vergt in een groot aantal

disciplines en gerust het voorwerp zou kunnen uitmaken van meerdere doctoraten.

Sofie DE POURCQ is er toch in geslaagd elk van deze mogelijke oplossingen in detail en kritisch in kaart te brengen en dit zowel op Europees niveau als voor België, Frankrijk en Duitsland. Voor het zelfregulerende luik werd ook het Verenigd Koninkrijk geanalyseerd. Dit alleen al illustreert de enorme prestatie die in dit boek werd geleverd.

Sofie DE POURCQ combineert in haar analyse academische grondigheid met oog voor de praktijk. Ze loodst haar lezer doelgericht door de verschillende rechtstelsels en rechtstakken en doet dit in een heldere en zeer toegankelijke taal. Ze analyseert de bescherming via oneerlijke bedingen en oneerlijke handelspraktijken, naast de bescherming via het mededingingsrecht. Daarbij komt zowel het 'klassieke' verbod op misbruik van machtspositie aan bod als het verdergaande verbod op misbruik van economische afhankelijkheid zoals dit reeds in Frankrijk en Duitsland wordt toegepast. Naast deze 'hard law'-initiatieven, analyseert Sofie ook de bescherming via zelfregulering, en meer bepaald de verschillende gedragscodes die zowel op Europees niveau als in België, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk werden aangenomen. Doorheen dit werk besteedt Sofie ook systematisch de nodige aandacht aan handhaving, die inderdaad een cruciale rol speelt in de verhouding tussen contracterende partijen waar vaak sprake is van een 'fear factor'.

Sofie DE POURCQ koppelt theorie aan praktijk door stelselmatig de bruikbaarheid en de voor- en nadelen van de verschillende mogelijke oplossingen aan te tonen aan de hand van een aantal veel voorkomende praktijken, die ze 'typevoorbeelden' noemt. In haar onderzoek heeft ze zowel oog voor de situatie *de lege lata* als *de lege ferenda*.

Bijzonder vernieuwend is haar analyse van de Belgische open norm inzake oneerlijke handelspraktijken (art. VI.104 WER). Traditioneel wordt deze norm enkel toegepast tussen concurrenten. Het samenloopverbod zou immers ook van toepassing zijn op deze norm, die als een specifieke handelsrechtelijke toepassing van artikel 1382 BW wordt beschouwd. Dit samenloopverbod beperkt dan ook verregaand de mogelijkheid om een vordering tot staken in te stellen tussen contracterende partijen op basis van deze norm. Sofie DE POURCQ toont echter overtuigend aan dat de ratio van dit samenloopverbod niet opgaat voor de zogenaamde samenloop tussen een contractuele aansprakelijkheidsvordering en een vordering tot staken en dat er geen reden is om de open norm inzake oneerlijke handelspraktijken niet toe te passen in een contractuele verhouding tussen ondernemingen.

Even vernieuwend zijn haar zeer concrete suggesties *de lege ferenda* om oneerlijke bedingen en praktijken tussen ondernemingen aan te pakken. Ze pleit voor een open norm, die verder invulling zou moeten krijgen via zelfregulering. Op basis van haar rechtsvergelijkend onderzoek acht zij een zwarte of grijze lijst niet aangewezen in de verhouding tussen ondernemingen.

Dit werk is dan ook niet enkel relevant voor praktijkjuristen en academici, het kan tevens een bron van inspiratie zijn voor de Belgische en de Europese wetgever. Haar concrete aanbevelingen zijn immers steeds gebaseerd op een doorgedreven en grondige rechtsvergelijkende analyse, met een grondige afweging van de voor- en nadelen van elke oplossing. Dit werk kan in elk geval een belangrijke bijdrage leveren aan het huidige debat over de regulering van oneerlijke praktijken tussen ondernemingen.

Dit werk is tegelijk de prachtige afronding van het assistentenmandaat van Sofie op Kulak. En zo'n mandaat houdt zoveel meer in dan enkel het schrijven van een doctoraat. Sofie heeft met evenveel inzet het werkcollege juridisch schrijven voor haar rekening genomen. Dit voorwoord biedt dan ook een mooie gelegenheid om Sofie nog eens bijzonder hartelijk te bedanken voor haar blijvend gewaardeerde inzet voor de studenten op Kulak en in Leuven, voor haar collegialiteit en voor de erg fijne samenwerking de voorbije jaren.

Evelyne TERRYN
Kortrijk, 3 december 2018

DANKWOORD

Een doctoraat schrijven is een individueel en zelfs vrij eenzaam proces. Dit werk kon echter alleen maar tot stand komen dankzij de hulp en steun van verschillende personen die ik graag wil danken.

Uiteraard gaat mijn grootste dank uit naar mijn promotor en copromotor of, zoals ze in Duitsland treffend zouden worden genoemd, “Doktormutter” en “Doktorvater”. Zonder hun uitstekende opvolging en hun vele aanmoedigingen was dit werk niet mogelijk geweest. Ik ben hen dan ook erg dankbaar voor de heel aangename samenwerking. Mijn promotor, Evelyne TERRY, verdient ook alle lof voor haar onuitputtelijke vriendelijkheid, haar geduld en haar oprechte bezorgdheid over het welzijn van haar doctorandi. Ook mijn copromotor, Bert KEIRSILCK, heeft me heel goed begeleid, door zijn taak als copromotor op een heel actieve manier te willen invullen.

Ook de andere juryleden, prof. dr. DEVROE, prof. dr. SCHULTE-NÖLKE, prof. dr. STEENNOT en de voorzitter van de jury, em. prof. dr. MONBALLYU, wil ik graag danken voor hun interesse en voor de tijd die ze hebben vrijgemaakt om mijn doctoraat door te nemen.

Daarnaast ben ik ook het *Tijdschrift voor Privaatrecht* erg dankbaar. De TPR-prijs die ik in 2014 mocht ontvangen, heeft het vertrouwen in mezelf doen groeien en is een keerpunt geweest dat mijn doctoraatsonderzoek vooruit heeft geduwd.

De periode als assistent aan de Kulak zou uiteraard niet hetzelfde zijn geweest zonder de vele schitterende collega's. Heel specifiek wil ik Joke, Sanne en Bert danken voor de uitstekende samenwerking op onderwijsvlak, de vele fijne gesprekken en de hartverwarmende steun. Mijn vrienden, en in het bijzonder Eline, Liesbeth, Evelien, Evelien en Elisabeth, zijn ook altijd hele trouwe supporters geweest. Bovendien bezorgden ze me de nodige momenten van ontspanning. Op die manier hebben ook zij een belangrijke rol gespeeld tijdens de voorbije zes jaar.

Ook mijn familie heeft me de voorbije jaren fantastisch goed gesteund. Ingrid en Veerle, mijn zussen, zijn altijd een groot voorbeeld voor me geweest en waren altijd geïnteresseerd in hoe het met mijn doctoraat ging. Hartelijk dank aan Veerle voor de vele lieve berichtjes. Het is ook dankzij haar schrijftalent dat ik heb leren schrijven. Ik ben haar dan ook erg dankbaar dat ze in het middelbaar mijn opstellen heeft willen nalezen en de nodige verbeteringen heeft aangebracht om er een nog vlottere tekst van te maken. Ook Iris en Jasper, mijn nichtje en neefje, hebben me de voorbije jaren, vaak ook onbewust, heel erg gesteund. Hun onuitputtelijke vrolijkheid gaf me telkens de nodige nieuwe energie.

Wie me echter het allerhardst hebben gesteund, zijn mijn ouders. Ze waren altijd bereid om te helpen met nalezen; niets was hen te veel. Mama, je hebt me fantastisch goed geholpen door tijdens de mooie zomerdagen van juli elke pagina van mijn doctoraat heel aandachtig na te lezen. Papa noemde jou dan ook terecht mijn “persoonlijke secretaresse”. Ook jij, papa, was altijd goed bedoeld bezorgd over mijn doctoraat en was bereid om te helpen waar mogelijk. Ik kan jullie niet genoeg bedanken voor jullie geduld en steun de voorbije zes jaar en tijdens mijn volledige “carrière” als student. Altijd stonden jullie voor me klaar. Ik ben jullie enorm dankbaar voor alles wat jullie voor mij doen!

Tot slot is niet alleen een dankjewel, maar ook een sorry op zijn plaats. De periode van mijn doctoraat en zeker het laatste jaar heeft niet alleen van mezelf, maar ook van mijn familie en vrienden, veel inspanningen en veel geduld gevraagd. Ik beloof dat ik dit zal goedmaken!

Sofie DE POURCQ
3 december 2018

INHOUD

<i>Voorwoord</i>	v
<i>Dankwoord</i>	ix
<i>Lijst met afkortingen</i>	xix
Inleiding	1
1. Probleemstelling	1
2. Stand van zaken	15
3. Doelstellingen en onderzoeksvragen	27
4. Onderzoeksmethode	31
5. Afbakening	32
a. (Retroactieve) eenzijdige wijziging van lopende overeenkomsten. . .	33
b. Oneerlijke overdracht van ondernemingsrisico's op contractpartij. .	37
c. Plotselinge verbreking van de handelsrelatie.	39
6. Onderzoekopbouw.	40
DEEL 1. EUROPESE ERKENNING ONEERLIJKE HANDELSPRAK- TIJKEN IN VERTICALE B2B-VERHOUDING.	43
Hoofdstuk 1. Richtlijn misleidende en vergelijkende reclame	47
Hoofdstuk 2. Richtlijn betalingsachterstand handelstransacties	51
Hoofdstuk 3. Richtlijnvoorstel voedselvoorzieningsketen	55
Afdeling 1. Voorafgaande ontwikkelingen	56
Afdeling 2. Voorgestelde aanpak.	76
Hoofdstuk 4. Voorstel gemeenschappelijk Europees kooprecht	87
Hoofdstuk 5. Beginselen van goede praktijken in de voedselvoorzienings- keten – “Supply Chain Initiative”	95
Afdeling 1. Totstandkoming	95
Afdeling 2. Beginselen van goede praktijken in de verticale relaties in de voedselvoorzieningsketen.	97
Afdeling 3. Kaderregeling voor toepassing en handhaving beginselen	99
Afdeling 4. Evaluatie	103

DEEL 2. ANALYSE MOGELIJKE BESCHERMINGSREGIMES	
VERTICALE B2B-VERHOUDING.....	107
Hoofdstuk 1. Bescherming via de controle van oneerlijke bedingen	109
Afdeling 1. Inleiding	109
§ 1. Korte schets Europese wetgeving over oneerlijke bedingen	117
A. Richtlijn oneerlijke bedingen	117
B. Richtlijn betalingsachterstand handelstransacties	118
C. Academische ontwerpen	119
§ 2. Korte schets Belgische regelgeving	120
§ 3. Korte schets Franse regelgeving	125
§ 4. Korte schets Duitse regelgeving	127
Afdeling 2. Tekortkomingen Belgisch gemeen recht	130
§ 1. Precontractuele aansprakelijkheid (<i>culpa in contrahendo</i>) – Gekwalificeerde benadeling	132
§ 2. Verbod op rechtsmisbruik	140
§ 3. Geldigheidsvereisten exoneratiebedingen	149
§ 4. Besluit	155
Afdeling 3. Tekortkomingen artikel VI.104 WER	156
Afdeling 4. Toepassingsgebied regelgeving oneerlijke bedingen	157
§ 1. Toepassingsgebied <i>ratione personae</i>	157
A. “Business” in B2C- en B2B-verhouding	157
B. Beperking tot kmo’s?	168
C. Evaluatie	171
§ 2. Toepassingsgebied <i>ratione materiae</i>	171
A. Vormelijk criterium: niet-afzonderlijk onderhandelde bedingen. ...	171
1. B2C-verhouding	171
2. B2B-verhouding	174
B. Inhoudelijk criterium: geen toetsing voorwerp overeenkomst, noch gelijkwaardigheid prijs/vergoeding en goed/dienst	197
1. B2C-verhouding	197
2. B2B-verhouding	203
C. Evaluatie	207
§ 3. Besluit	208
Afdeling 5. Open norm – Grijs en/of zwarte lijst	208
§ 1. Open norm	209
A. Criterium in B2C-verhouding	209
B. Criterium in B2B-verhouding	215
1. Frankrijk	215
2. Duitsland	221
3. Richtlijn betalingsachterstand	229
4. Academische ontwerpen	233

5	Belgisch wetsvoorstel	234
6	Evaluatie criterium in B2B-verhouding	235
C.	Toepassing in B2B-verhouding – Bespreking volgens typevoor- beelden	240
1.	Frankrijk	240
2.	Duitsland	246
3.	België – Wet betalingsachterstand	251
4.	Evaluatie toepassing in B2B-verhouding	251
D.	Besluit	252
§ 2.	Grijze en/of zwarte lijst met oneerlijke bedingen	253
A.	B2C-verhouding	255
B.	B2B-verhouding: rechtsvergelijkende analyse	256
C.	Parallele toepassing op B2C- en B2B-verhouding	260
1.	Relevantie lijst oneerlijke bedingen B2C-verhouding voor B2B-verhouding	261
2.	Kritiek op Duits “indicatief effect” B2C-lijsten	277
3.	Evaluatie parallele toepassing op B2C- en B2B-verhouding.	280
D.	Afzonderlijke lijst B2B-verhouding	281
1.	Zwarte lijst	283
2.	Mededingingsbeperkende praktijken over totstandkoming B2B-overeenkomst	287
3.	Evaluatie afzonderlijke lijst B2B-verhouding	298
E.	Besluit	299
§ 3.	Besluit	300
Afdeling 6.	Handhaving	301
§ 1.	Procedurele kenmerken	301
A.	Collectieve handhaving	301
1.	B2C-verhouding	301
2.	B2B-verhouding	302
B.	Adviesgevende commissies	311
§ 2.	Sancties	315
A.	B2C-verhouding	315
B.	B2B-verhouding	316
§ 3.	Besluit	324
Afdeling 7.	Tussenbesluit hoofdstuk 1	326
Hoofdstuk 2.	Bescherming via de controle van oneerlijke handels- praktijken	335
Afdeling 1.	Inleiding	335
§ 1.	Korte schets Europese wetgeving over oneerlijke handelspraktijken	339
A.	Richtlijn oneerlijke handelspraktijken	339
B.	Richtlijn misleidende en vergelijkende reclame	343
C.	Richtlijn betalingsachterstand handelstransacties	343

D. Academische ontwerpen	344
§ 2. Korte schets Belgische regelgeving	347
§ 3. Korte schets Franse regelgeving	349
§ 4. Korte schets Duitse regelgeving	353
Afdeling 2. Tekortkomingen Belgisch recht	356
§ 1. Tekortkomingen gemeen recht	356
§ 2. Tekortkomingen artikel VI.104 WER	365
A. Verbod op oneerlijke marktpraktijken in B2B-verhouding	365
B. Kritische analyse	378
C. Besluit	394
§ 3. Besluit	396
Afdeling 3. Toepassingsgebied regelgeving oneerlijke handelspraktijken	398
§ 1. Toepassingsgebied <i>ratione personae</i>	398
§ 2. Toepassingsgebied <i>ratione materiae</i>	401
§ 3. Besluit	406
Afdeling 4. Open norm – Grijs en/of zwarte lijst	407
§ 1. Open norm	408
A. Criterium in B2C-verhouding	408
1. Verbod op oneerlijke, misleidende en agressieve handelspraktijken	408
2. Verbod op agressieve handelspraktijken	410
B. Criterium in B2B-verhouding	421
1. Frankrijk	421
2. Duitsland	421
3. België	426
4. Evaluatie	430
C. Toepassing in B2B-verhouding – Bespreking volgens typevoorbeelden	430
1. Frankrijk	430
2. Duitsland	434
3. Evaluatie	438
D. Besluit	438
§ 2. Grijs en/of zwarte lijst met oneerlijke handelspraktijken	448
A. B2C-verhouding	449
B. B2B-verhouding	450
1. Frankrijk	452
2. Duitsland	474
C. Besluit	479
Afdeling 5. Handhaving	480
§ 1. Procedurele kenmerken	480
§ 2. Sancties	487
§ 3. Besluit	492
Afdeling 6. Tussenbesluit hoofdstuk 2	493

Hoofdstuk 3. Bescherming via het mededingingsrecht	501
Afdeling 1. “Klassieke” mededingingsrechtelijke verboden	501
§ 1. Verbod op kartelafspraken en verbod op misbruik van machtspositie	501
§ 2. Relevantie verbod op misbruik van machtspositie in verticale B2B- verhouding	515
§ 3. Besluit	523
Afdeling 2. Verbod op misbruik van economische afhankelijkheid	524
§ 1. Inleiding	524
A. Korte schets Belgische regelgeving	530
B. Korte schets Franse regelgeving	531
C. Korte schets Duitse regelgeving	533
§ 2. Toepassingsgebied <i>ratione personae</i>	536
A. Algemene afbakening	537
B. Bijzondere afbakening: economische afhankelijkheid	540
1. Frankrijk	540
2. Duitsland	549
3. Belgische wetsvoorstellen	563
C. Evaluatie	566
§ 3. Misbruik	568
A. Criterium	568
1. Open norm in Frankrijk	568
2. Specifieke normen in Duitsland	570
3. Belgische wetsvoorstellen	589
B. Evaluatie	591
§ 4. (Potentiële) invloed op mededinging	592
§ 5. Toepassing in B2B-verhouding – Bespreking volgens typevoorbeelden	595
§ 6. Handhaving	604
A. Procedurele kenmerken	606
1. Handhavingsinstanties	606
2. Vorderingsgerechtigden	607
B. Sancties	609
C. Evaluatie	613
§ 7. Besluit	614
Afdeling 3. Tussenbesluit hoofdstuk 3	616
 Hoofdstuk 4. Bescherming via zelfregulering	 623
Afdeling 1. Inleiding	623
§ 1. Korte schets Belgische zelfregulering	626
§ 2. Korte schets Franse zelfregulering	628
§ 3. Korte schets Duitse zelfregulering	629
§ 4. Korte schets zelfregulering Verenigd Koninkrijk	632
Afdeling 2. Toepassingsgebied <i>ratione personae</i>	633

Afdeling 3. Gedragsregels.....	637
§ 1. België.....	637
§ 2. Frankrijk.....	638
§ 3. Duitsland.....	641
§ 4. Verenigd Koninkrijk.....	644
A. Typevoorbeelden.....	645
B. Overige verplichtingen.....	649
§ 5. Evaluatie.....	652
Afdeling 4. Toepassing – Bespreking volgens typevoorbeelden.....	654
§ 1. België.....	654
§ 2. Frankrijk.....	659
§ 3. Duitsland.....	659
§ 4. Verenigd Koninkrijk.....	660
§ 5. Evaluatie.....	663
Afdeling 5. Handhaving.....	663
§ 1. België.....	664
§ 2. Frankrijk.....	667
§ 3. Duitsland.....	669
§ 4. Verenigd Koninkrijk.....	671
A. Betrokken actoren.....	671
B. Bevoegdheden Groceries Code Adjudicator.....	675
§ 5. Evaluatie.....	678
Afdeling 6. Tussenbesluit hoofdstuk 4.....	680
DEEL 3. VOORSTEL TOT BIJKOMENDE REGELGEVING.....	685
Hoofdstuk 1. Nood aan bescherming tegen oneerlijke bedingen en oneerlijke handelspraktijken in verticale B2B-verhouding.....	687
Hoofdstuk 2. Nood aan bijkomende regelgeving.....	689
Hoofdstuk 3. Europees niveau versus nationaal niveau.....	693
Hoofdstuk 4. Bescherming via gedragscodes versus wettelijke norm(en) ..	701
Hoofdstuk 5. Concreet voorstel regelgeving.....	705
Hoofdstuk 6. Handhaving.....	721
Afdeling 1. Vorderingsgerechtigden.....	723
Afdeling 2. Sancties.....	725

Eindbesluit	729
<i>Bibliografie</i>	745
<i>Bijlage - Overzicht meest relevante wetsbepalingen</i>	773

LIJST MET AFKORTINGEN

ACQP	Acquis Principles
BGB	Bürgerliches Gesetzbuch
BGH	Bundesgerichtshof
BKA	Bundeskartellamt
BRC Onrechtmatige bedingen	Bijzondere raadgevende commissie Onrechtmatige bedingen
CC	Code civil
CCO	Code Compliance Officer
C. com.	Code de commerce
C. consom.	Code de la consommation
CEPC	Commission d'examen des pratiques commerciales
DCFR	Draft Common Frame of Reference
DGCCRF	Direction générale de la concurrence, de la consommation et de la répression des fraudes
EESC	Europees Economisch en Sociaal Comité
GCA	Groceries Code Adjudicator
GSCOP	Groceries Supply Code of Practice
GWB	Gesetz gegen Wettbewerbsbeschränkungen
PECL	Principles of European Contract Law
UWG	Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb
Voorstel GEK	Voorstel gemeenschappelijk Europees kooprecht
VWEU	Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie

